

BCU Cluj / Central University Library Cluj
 Nro. 43.

A FELS. R. TSASZARNAK ÉS A KIRALYNAK
 KEGYELMES ENGEDÉLMEBŐL.

*Költ Bétsben. Pénteken Decemberek 13-ik napján,
 1799-ik éjztendőben.*

Béts.

Magyar Ország Palatinusa' *Jósef* ö Királyi Hertzegsége' és el jegyzett *Imvelle' Alexandra Pawlowna* Császári Hertzeg *Alizony'* el fogadásokra tétető egyéb közzületek között, a' mint értettük, szabad Theatrumok egy néhány napokig, és az új éjztendő kezdetével szabad Balok is fognak tartatni.

Az itten szolgálaton volt *B. Splényi N.* Magyar Regimentjének, és az ugyan itten fekvő *Collorédo N.* gyalog Regimentje, helyekbe jön a' 61-dik számú Magyar Regiment, melly nem régen állittatott fel ujjonnan, és a' hajtóká-

B b b

ja zöld. Minden nap érkezik belőle ide egy egy Divisio; a' több már el érkezett vitéz Tiszt Urak közzül, szerentsénk vala szemlélni Kapitány *Dobsa Imre* Urat, a' ki az ellenség előtt gyakor izben magát megkülömböztetett érdemeiért, jutalmaztatott meg ezen szép rangal, és a' kinek nem különben jeles tulajdonságokkal tündöklő öregbik Testvér *Báttya Ferentz*, a' böl dog emlékeztü Hertzeg Cardinális *Bathyáni* ő Eminenztiája szolgálattjából, nem olly régen esküdött fel a' Felféges Magyar Cancellariához.

* * *

A' Bétsi Udvari Ujságban ki hirdettetett hadi történelem.

(*Olofz Országból*) — „

„Mint hogy egy idő-olta már minden szükség es ostrom-szerszámok *Coni vára'* környékére ölfzre hordattattak, és az ellenség mind azok-ról a' vidékekről, melyről az ostromlót nyughatatlankodtathatta volna, el-kergettetett: ehöz képpett (a' *Gen. Melastól* tétetett tudositás szerint), az ostrom-sántzoknak el-kezdésére ki-rendeltetett 5000 embereink Nov. 26-dikának ejtzakáján a' ki-válofztatott pontokra vitettettek, és az első *Paralela*-készítéshez hozzá fogtak. —

„Oly közel kezdődvén ez a' munka a' vár' szélső sántzaihoz, hogy azt az ellenség azonnal észre vehette: még mingyár a' munkának el-kezdésekor igen hevesen el-kezdett kártátsolni és apró puskákból lövöldözni munkássainkra; melyre ezek tsak ugyan nem halytván, olyan tüzes törekedéssel dolgoztanak, hogy már reggelre fedeztetve voltak. —

„A' következett naponn, munkában lévő sántzunknak két szárnyai ellen intézte az ellenség az ágyuzást, mely által, ez nap' és az előb-

beni éjjel, 8 embereink ölettetek meg, és 22-ten estek sebbe; az utolsók között vagyon Kapitány *Hermann* is, a' *Gyulay* Reg.ből. —

„Tizenöt malmai ezen várnak, a' vizeknek el-vétele és a' viz árkoknak el-sántzolása által; már még ez előtt haszon vehetetlenekké tétetődtek volt a' miéink által. Az ellenség, embereket küldött poronddal töltött zsákokkal és fegyveres csoportnak védelmezése miatt el, oly rendeléssel, hogy a' miéinktől köttetett gátakat, ha lehet rontsák - el, és a' malmok' vize' árkait megdyitván, botsállák azt ismét a' vár felé; el is érték egy részint tzeljokat. Hanem, a' miéink 25-dikben éjjel ismét elő-nyomulván, a' viz' folyamát faszaklakkal / *szertáhyalakkal* és borsóval töltött zsákok által ismét el-gátoltak; és oda; hogy az ellenségnek azután ki-ütéseire nézve bátorságban lehelsenek, egy 12 fontos ágyut és egy haubitzot helyhezettek. — „28-dikra virradó éjjel szorgalmason dolgoztak munkáffaink a' vár-kürül kezdett sántzoknak szélesítésénn és mejjítésénn. A' vesztesünk ezen éjjel, 1 el-esett; és 6 sebbe-esett emberekből állott. — „Hasonló szorgalommal folyt a' munka 29-diknek éjjelén is, a' midőn ismét 1 el esett, és 6 sebbe-esett emberekből álló kárt vallottunk. —

„Más részeken (írja továbbá *G. Melas*) semmi nevezetességü mozdulásokat nem tett az ellenség. Részünkről *Gen. Sommariva*; recognozozó csoportokat botsátván utána az ellenségnek, egy ilyen csoporttal *Hadnagy Vazetti* egész *Pierrossóig* (mely már *Frantzia* határonn vagyon) elő nyomult, és *Tongilarde 's-Casiorossó* tevü ellenséges polztokról, 1 tisztet, 2 Strázza-ineffert, és 30 köz embert hozott fogságra. Mikor ahoz készült volna továbbá a' nevezett Kapitány; hogy még tovább is mennyen; néhány jel adó lövések hallattattak; melyekből több mint 100 parasztkok gyülekeztek öfzfé;

és a' hegyeket el-foglalták : hanem , minek-
tánna bizonyosá tétetődtek volna a' Kapitány-
tól a' felől, hogy a' Császáriaknak nem prédá-
lás a' tzeelőzások, a' parasztok is taendésé-
ben maradtak."

Török Birodalom.

A' Nov. 16-dikán költ *Londoni Udvari Uj-
ság*, azok között a' környülállások között, a'
melyek a' Török Nagy Vezirt az ő Egyiptom fe-
lé való útazásában akadályoztatták, különösen
a' közötté és az *Acrei Ghezar Pascha* között uralko-
dó egyenetlenkedést jegyzette meg. *Ghezar*
Pascha nem engedelmeskedett a' Nagy Vezirnek ab-
ban, hogy *Acre* városát, s a' maga ebben lévő Ka-
félyát, melyeket a' maga vitézsége által mentvén-
meg, tulajdon bittokainak tartlenni, el-hagyván,
magát és feregeit a' Nagy Vezirrel egyesítse.
Midőn továbbá azt is kívánta volna még a'
Nagy Vezir, *Ghezartól*, hogy leg alább a' vizet-
len pulztakönn való kereltül útazásra adja ál-
tal *Ghezar* a' Török transportoknak a' maga
tömlőit (úti viz-edényeit), ezt is meg-tagadta
tölle *Ghezar*, azt mondván, hogy azokra néki
maganak is szüksége vagyon. — A' Nagy Vezir
maga ezek után *Damascusból* útnak indult *Giaffa*
felé: az *Acrei Pascha Ghezar* Konstantzinapolyi
Agensse *Mustapha Bey Zaade* pedig, el-küldetett
innét, a' Portanak bizonyos rendeléseivel *Acre*
városába, a' mely rendelések kétség kívül a' ne-
vezett két nagy rangu Török Vezérek között tá-
madott egyenetlenségeket fogják illetni.

A' Török Birodalomban lévő Frantzia fog-
jok' élleme felől, eddig a' *Spanyol* Követ gondos-
kodott a' Portánál; a' ki is, mint már íródott,
Konstantzinápolyból és a' Török Birodalomból
el-küldödvén, most már a' Császári Királyi *In-
ternuntius* vette-fel, jó következással, ezen Fran-

tziáknak, egy Nov. 13-dikán a' *Reis-Effendivel* tartott Conferenzia' alkalmatosságával, az ő ügyeket, az élelem iránt.

Oktob. 27-dikénn nevezetes *Te Deum* ének-léssel való innep celebrattatott, az *Oroszok* és *Auftriaiak* által a' *Frantziákon* vett győzedelmeknek meg-hálálások végett, a' *Portánál* lévő mindea Külső Ministereknek jelenlétebben, *Peraban* a' Sz. '*Sophia*' templomában.

A' *Cairóban* *Bonaparte* által fel-állítottott Institutumnak folytatása: — „

„Négy *Classisokból* áll ez az Institutum, és mindenik *Classis* 12 tagokból: — A' *Physicai* *Classis* *Beauchamp, Bertholet, Champi, Conte, Delisle, Descotils, Desgenettes, Dolomieu* (ez most fogva van *Siciliáan*), *Dubois, Geoffroy, Savigny*; a' 12-dikének helve üress. — A' leg első ülésében ezen *Classisnak*, maga *Bonaparte* praesideált, és a' következő *matériák* vétettek kérdés alá benne: — 1) *Mitsoda* jobbitásokat lehetne tenni a' tábor' sütő kementzéin? — 2) *Mivel* lehetne a' ser-főzésben a' *Komló*' helyett élni? — 3) *Miként* lehetne a' *Nilus*' vizét, tisztává és frissé tenni? — 4) *Mitsodák* lehetnek ott a' *puskapor-kézfittésre* való módok és eszközök?

Frantzia Respublika.

Azoknak, a' kik mind külső mind belső *Frantzia* országban, *Bonapartéről* igen gondoskodnak, és azt kérdik, hogy: valyon lehetséges-e' az, hogy *Bonaparte*, ily fok személyes ellenségei között magát meg-tarthassa? egy *Párisi* Író, a' fokak előtt ismeretes, *Printz Eugenius* és *Clarencei* *Hertzeg*' Együtt-való-beszélgetéseikből felelt meg: — „*Pr. Eugenius* (igy szoll az Író) *Londonban* járván, a' *Clarencei* *Hertzegtől*, a' ki

*Cromwell*nek fok titkos irásait kints gyanánt bírta, azt kerdetta, hogy : miként tarthatta-fenn *Cromwell* magát oly fok ellenségei között? — „*Cromwell* (igy felelt a' Hertzeg) értett nem tsak ahhoz a' nagy mesterséghez, hogy tulajdon hatalmát jól használja, hanem még az ennél fokkal nagyobb mesterséghez is, hogy ellenségeit oly állapotba helyeztette, melyben azok, a' helyett hogy néki ártsanak, inkább az ő tzelozásait segélik elő.“

A' Consulok mostan, a' Declamálások helyett, az Országlás' el-rendelésével foglalatoskodnak. Leg első gondjokat fordították a' Ministerium' rendbe-szedésére : *Quinette* helyett, *Laplace* nevü nagy *Mathemicus* nevezetett Belső Ministerré ; *Bourdon* ujjanton Tengeri ministerré tette ; *Berthier* mást folytatja a' Hadü-Ministerséget ; *Talleyrand-Perigord* által vette a' külső Ministerséget *Rheinhardt*tól, ki is Német-fü lévén, Helvétziába rendeltetett követnek ; Helvétziai volt Bánkós, *Haller*, ki is Bonaparténak az ő *Olofz* országi táborozása alatt, leg fontosabb pénz-béli szolgálatokat tett, a' Nemzeti-kints' Directorává fog neveztetni.

A' Ministeriumon kívül még egy ugy nevezett különös *Status-Tanáts* is állittatik-fel; mely is, ismét ujj dolog. Benne lesznek nevezetesen *Volney* és *Röderer* ; kik közzül ez az utólsóbb, Bonaparte' Consultól közönséges kölfönetet érdemelt a' Nov. 9- és 10-dikénn történt ország-lás-béli változás' alkalmatósággával mutatott szolgálatjaiért. Azt mondják, hogy valósággal ez a' *Röderer* volt légyen az a' 3 dik ember, a' kivel együtt *Sieyes* és *Bonaparte*, a' magok fel tett tzeljaikat még Nov. 9-dike előtt meg fontolták volt.

A' Directorium' palotájának eddig volt homlok-irása, nem tsak le töröltetett, és a' Consulok nem tsak hogy minden eddig való Directoriális forma-ruhákat le-tettek ; hanem a' külső Hatal-

malságoknál lévő Követjeikhez is olyan parancsolatokat küldöttek, hogy öltözetjeikből mindent, valami tsak azon Hatalmalfságoknak, a' hol ők vagynak, kedvek ellen való lehetne, el-hagyjanak, — Még a' petsétjekben is nagy változást tettek a' Consulok; arról a' Viz-mértéket, a' mely a' valóságos egyenlőséget jelentette, le vétették, és a' *Fontot*, u. m. a' *Jusra* nézve való egyenlőség jelét, tétették rá.

Batava Respublika.

Azokról az ugy-mondatott fok Separat-Artikulusokról, melyekben Hertzeg *York* a' Hollándusokat, egy nagy summa pénzzenn kívül, az ő hajós-taleregylet/egyetlenének szövetségi szabadság felől is bizonyossá tette volna, most már minden eleinteni fok hírek és irkálások el-halgattak. Sőt reménffég kezd lenni más felől, hogy tsak ugyan meg fogna Hollándia, valamely közben járásnak fégedelme által, a' tökéletes semmivé lételtől mentettetni.

Azonban, tsakugyan meg kell lenni annak, hogy a' Hollándiai Directorium a' maga belső érzékenysége ellen is, leg alább a' közönséges ilendőségnek, egy Nemzeti háládó-innep-szentelés által, az ugy nevezett meg-tartatás' áldozatját meg-tegye, melynek napja közelébről fog még meghatározatni. A' Generális *Brune*' 's-a' több Frantzia tisztek' számára határozatva lévő ajándékokra, és a' Hollándia ellen szerentsétlenül végződött Anglusok' expeditziójáért készítettendő *monumentumra*, kívántató költségek, már helybe hagyattak a' Törvény-hozó Kamarákban.

Nov. 21-dikénn már még a' *Helderi* leg felső szegeletét is Északi Hollandiának, *Batavus* fogy-

veres feregek foglalták volt el. — A' Frantzia feregek ellenben nem sietnek, mint láttuk, Hollandia' oda-hagyásával: előbb ruhát kénytelen-tenk nekik tsináltatni a' Hollandiai Ország-
szék. — Sőt, mint most végtére ki jelentette *Bras* 10 ezef ember ezután is ott fog a' vá-
rakban maradni, kiknek számokra, hogy a' la-
kosoknak alkalmatlanságokra ne legyenek, pen-
zert béres szállások fogadtatnak.

Nagy Britannia.

Angliának (igy fejezte ki a' napokban ma-
gát az ugy nevezett *Britannus Journal*) a' Status'
gazdagságának rend-kivüll-való nevedése mel-
lett is, tsakugyan fok és nagy egyik a' másikat
felbecsüléssel, tsakugyan kell kiállani. *Surinam*-
nak meg-hodoltságára, a' *Hollandiába* tételt
szerentselet expedizio által, keserítettet-
men. A' Spanyolok' *Ezsi hajós fereg* nevü, tulajdonké-
pen az ő Amérikából pénz-hozó, gazdag hajós-
regének elnyeréséből származó jó kedv, mint egy
el-nyézik az *Irlandiából* jövő kedvetlen hírek-
ben, a' hol a' *Defenderek'* nyughatatlankodása,
gyilkolása, gyulytogatása, ismét igen hatható-
son erőt kezdeni venni. Az egyesített el-
ges hajós feregek a' *Brestti* kikötő-helybe való
bé zárattatása, és egéltzen munkátlanná lutté-
tetése által okozató öröm; az országlas-
formának Frantzia országban ily hirtelenül esen-
jantoni meg-változása által, hasonlóképpen el-
nyelztetődött. — „Az egy jó (igy rekeszti-
be szavait a' nevezett *Angliai Journál*) a' mely
Angliának, az ő több egyéb jövendőre való jó
ki nézése között még előtte áll, az ő temerdék,
és az egélt egyéb Európaiakét feljül haladó, ten-
geri ereje, a' mely is az ő Szövetségeseinek ten-
geri erejével egyesülve, arra kényszeritheti már
most Frantzia országot, hogy, — ha tsak külö-

ben a' *Frantzidk, Spanyolok, és Hollandusok*, azt, a' mi minden egyéb környülállásoknak igazi *resultatumjok* lehet, t. i. a' hajókezésnek még egyfajta tsemetlőget és bátorságot, magok is onalyljak — a' Izároz földönn való *Státus-quot*, egézlzen, ugy, a' mint az a' náboru' el-kezdődése előt volt, állttsa helyre.“

A' *Dublini* ujságok, minden postá-pakétban igen izomoru híreket hoznak Londonba. Legnagyobb a' veszély, a' *Meath* nevü Grofságban; minden éjel házak töretnek bé, és prédáltatnak fel. — Az Anglia és Irán dia rözött való *unió*, dogat csak ugyan mind ezek mellett is tüzellen lorgatattik, es egézl bizakodással eröllitik a' Ministerek, hogy az Irán diai Parlamentom' üléseltek el-kezdődésékor, leg alább 1540 voksokkal való többség által, végre fog ez az *unió* vitettetni.

Az egy részről *Tippo Saib* Indus Fejedelem = más részről pedig a' *Frantzia Directorium* = es ennek *Generalissai*: 's-*Ageassei*: között folytattott levelezések, az Angliai Udvari Ujságban kiadattatván, miut-hogy ezekben *Tippo-Saib* mindenütt *Felséged* nevezettel szollittatik a' *Frantziaktól*: azt jegyzették még ezen környülállásról, hogy *Gen. Bonaparte* mind azoknak a' *Frantzia* tiszteknek, a' kiknek *Tippóval* valami szavok vagy levelezések lehetett, azt adta volt eszekre, hogy, mivel *Tippo* arra a' ditsösségre vagyik, a' melyel az Europai Királyok élnek, tehát, adják meg néki minvájon a' *Felséges* tiszteletet és nevezetet. Azonközben (ily meg-jegyzést teszen az Anglus tudósító) akarmiat hízeltedtonek is *Bonaparte* es a' több *Frantzia* *Generálisok*, *Tippónak*: tsakugyan még sem vehették ötet arra, hogy pénzt küldjön nékiek, azért, hogy előbb a' maga *Státussai* ban akarta volna szemlélni a' néki segítségül ígertett *Frantzia* hajókat és seregeket, —

Az Anglus Irók a' *Sidney Smith*' nevezeteselekedeteit, mint a' kit ők már a' magok Nérossaik' *categoryájába* helyeztettek, elsőszámlálván, így irnak felölle: —

„*Wilhelm Sidney Smith*, annak a' Királynak a' fia, a' ki a' Minden mellett történelmi és vezéret' alkalmatosságával az isméretes *Germania* Adjutánsa volt, és ötet a' néki adott bizonyosság tétel által a' hadi megítéltetésből ki-segítette; 1796-ben született. Tanulását nem sokáig folytatta a' Trudbidi iskolában; mivelhogy a' tengeri katonaságnak kívánásától ösztönöztetvén: csak hamar hajónn való szolgálatot vállolt, a' hol oly sebessenn keresztül ment az alsóbb tisztségeken, hogy 16 esztendő korában már Hadnagyra, 1783-ban pedig Kapitányságra lépett. Az Oroszok és Swédek között 1788-ban ki-ütött háboruban, az Anglus országló szék' engedelmével *Gustavus* Svéd Királynál vállott hadi szolgálatot, a' kiől egy hajós csoport-vezérséget és Ritterséget nyert. A' háboru után vissza tért hazájába, és külömbkülömb utazásokat tett Európában. — Eppen Olosz országban volt, mikor tudára esett, hogy hazáfiái *Toulont* el-foglalták légyen; a' hova sietve el-utazván, mint *Volontér*, szolgálatot vállolt az Admirál *Hood*' hajós seregénél. Mikor *Toulont* oda hagyni kéntelenített *Hood*, *Sidney Smith*-re bizta azt a' veszedelmes de felette fontos foglalatosságot, hogy a' *Touloni* fegyveres házat, a' hajó-építő-műhelyekkel, és azokkal a' Frantzia hajókkal együtt, a' melyeket az Anglusok elnem vihettek, fel-égesse. *Smith*, oly vakmerő bátorsággal és alkalmassággal véghez vitte a' reá bízott dolgot, hogy azért, a' *Hood*-tól az Angliai Admirálitáshoz küldetett tudositásban, nagy ditséretet nyert. Ötet ezért az Udvari officialis tudositások, mint egy nagy nemzeti fel-tett tzel-nak el-éréséért, u. m. a' melyre nézve *Toulon-*

nak oda lett hagyása, Londonban győzedelemnek tartatott, fel-magasztalták. A' Frantziák e-leben *Égetőnek* (l'incendiaire) nevezték éret-te. —

„Londonba való visszaférkezésével, *Diemond* névű Fregátnak komendánssává tétetett, mellyel oly sok kár tételeket okozott a' Frantzia partok körül, hogy az Angliai országló-szék hasznosnak találta még több hajókat is adni az ő vezérlése alá. Más egyéb tettei között azután, a' *Brestti* kikötő helybe is bé-suhant tsupán tsak egy Fregáttal: a' honnét való ki-menekedhetősöt, minekutánna a' hajós seregnek erősségét megkémlelte volna, inkább a' jó szerentsének, mint a' Frantzia-nyelv' jó beszéllésének közönhette.

— Hanem nem késértetett mindenütt azután az ő mind vakmerőbb proba-teteleibe. Midőn 1796-ban Apr. 18 dikánn a' *Havre-de-Gracei* kikötő-hely' magazinumait fel-égetni iparkodván, a' kikötő-hely' külső részében egy fegyveres Frantzia hajót el-fogott volna, a' *Sequana*' vizének visszafolyása (*Fluth*) éppen ekkor esvén, ez által *Sidney Smith*, az el-rabólt hajóval együtt, fel az erősség felé kezdett ragadtatni. Tsakugyan nem akarta *Smith* ekkór is ki-botsátani kezéből ezen hajót, hanem maga által menvéreá, minden iparkodással ki-vezetni akarta a' viz' torkából. Azonközben lárma esett a' partonn; több Frantzia Schalupok gyülekeztek elő, és a' vakmerő *Smithet* körül kerítették; sokáig leg vakmerőbb módon védelmezte magát, hanem végezetre tsak ugyan fogságra esett 16 embérelvel együtt. —

„Örülvén ily nyereségeknek a' Frantziák, ötet *Párisba* vitték, és a' *Temple* névű épületbe zárták. Semmi proba nem használt a' Directoriumnál, hogy ötet vagy tserébe, vagy parolájára, el-botsátotta volna: sőt bizonyos idő alatt, mind Hadi kémmeel, vagy *Égetővel*, ugy is akar-

tak véle bánni. — (Mint szabadítottatott ki *Philippeau* által az után, meg-irtuk egy feljebbi Ujj-ságunkban) — Ki gondolja volna az ő *Temple* béli szorofs fogsága alatt, hogy még *Asiában* ő vívv-meg *Bonapártóval* a' győzedelm: kofzoru felett. Még lehet nékiek adni, hogy mind ket-ten nevezetes személyek a' mai világ' teatro-mann; egész Román színben tűnnek szembe mind kettőjöknek tettjeik, pedig egészízen a' valóság' bélyegét hordozzák.,

Elegyes Levelek.

Páris. — „A' Párisi ujj-ságokonn kapóknak eleinten tsudállatosnak tetítzett az a' végzés, mely a' *deportatzióra* rendelt személyeket; nem láthatván az okát, hogy némelyeket *Cayennébe*, másokat pedig tsak benn az országban az *Alsó Charentei* Departamentomba rendelték. — Most már, a' nélkül, hogy a' publicum curiositáflat, ezen kétség iránt, ki-elégítették volna a' Consulok, egy ujj rendelések által egészízen meg-változtatták t. i. ezen személyek iránt az előbbenit. Most már azt végezték: hogy, mind a' két *Classis*uk ő közzülök, tovább való rendelésig tsak az országban abba a' városba mennyenek, a' hova kit-kit a' Poltziai Minilter rendelni fog, és ott ennek vigyázása alatt légyenek.

Az a' Commissió, a' mely az ujj törvényekenn dolgozik, *Legislatzió' Sectzió*jának, Törvény-hozás' osztályának, neveztetik. — *Jourdan*-nak a' nevét, különösön ki-töröltették a' Consulok, a' *deportáltatásra* rendeltetve vóttak közzül. — Azt gondolják, hogy a' most bé-állott lágyabb *Système* szeránt; *Lafayetté*nek, és a' többeknek is, t. i. *Lameth*nek, és *Puzine*nek is, kik *Frantzia* orizágot 1792-ben ő-véle együtt hagy-

ták vólt oda, meg fog a' Respublika' földjére való viifzá-térés engedődni. —

A' Károly K. Fő H. táboránál nyomtattató *Politifch-Militairifche* Ujjságból, ily jegyzéft olvastunk: — „A' Frantzia Ujjságok meg füzénés nélkül hirdetik a' fegyver nyugváft, melyel az ő Országló-fzékek az emberiséget meg fogná aján-dékozni, 's-a' mely fzeréft ök oda fognák Hel-vétziát hagyni; de, ök említik egyszersmind azt is, hogy az ő feregeik neveltetnek. Ha femmi okunk nem volna is az ujj Frantzia országlók-nak békefészes tzelozáffaik felöll kételkedni; tsak ugyan igen fzembe tünő más-felöll a' Hadi-mi-nifternak *Berthiernek* a' táborokhoz intézett ki-fejezését. Hogy ő azonnal, mihelyeft az elftendő' része engedni fogja, a' fegyverések' sorai között fog maga is meg-jelenni.“ — Méltán intéz 'hát az Iró, a' ki a' Francziák' magok-viseletjekben ezt a' meg-nem magyarázható magok-magoknak való ellen mon-dáft elzébe vette, a' Német Birodalmi, nagy, de a' maga védelmezésében késedelmeskedni láttató Politikai Testhez, ily fel káltáft, hogy az el-lenségnek, tettfző, ki-hirlelt békefészes biztatá-saiba igen erőfsen ne bizakodjék, hanem hely-heztesse inkább minden esethez képpéft önnön védelmezésére elég erőf állapotba magát.

Páris: — Jádzik a' Frantzia elmés könnyen-gondolkodás, a' leg fontosabb környülállások kö-zött is örökké. A' Párisiak így szollanak most az ő három Consuljaikról: — *Roger-Ducos*, egy gyapott-nyaláb, mely is azért helyheztesődött a' két fzip portzellán edények (*Bonaparte és Sieyes*) közzé, hogy egymásba ne ütődjenek.“ — Az elöft, hogy a' theatrom' igazgatói meg-intettettek vol-na a' felöll, hogy a' meg-bukkott pártot ne in-gereljék, az egyik theatromonn e'-ként hizelked-

tek volt Bonaparténak: — „Már egészfzen élnyészettnek lenni gondoltatott volna a' békeség és imé! Napkeletről jöve-fel egy békeséges tsillag.“ — A' *Diplomatieus* nevü Ujjság, hogy ebben a' tekintetben is el nem maradjon a' többektől, így fejezte-ki magát: „Egész Frantzia országban pestis vala így szoll: hanem a' tengerekenn túl egy *Genéralis*, *excellens* orvosságot hozott a' mi meg-gyógyításunkra, és ezutánni *præservatívánkra*; ez az orvással az ugy nevezett *St. Cloudi balsam*, a' mely a' mi négy pusztitóink' (a' 4 *Directorok*') etzetjinek egész *credit-jét* el-rontotta.

A' Párisi *Redacteur* két Egyiptomi tudósításokat kiadott ki Novemb. 25-dikénn, melyeknek egyike August. 19-dikénn, másika Septemb. 3-dikénn dátáltatott. Az elsőbenn egy-sá más aproság öfzfze-tsapásai emlittetnek *Legrange* nevü *Generálnak* a' *Murat-Bey*' *Mameluk* nevet viselő fegyveres kitsiny posztjaival; melyek elszélesztődtek. — A' másik tudósításnak foglalata abból áll: — Hogy ez a' *Legrange* kiadott legyen el *Syria* felé a' Nagy Vezér' elibe; az előtt 5 napokkal indult útra; a' vezérlése alá adatott sereg, valami hatvan ezer emberre tétetik, hanem a' kik közötttsak hat ezer hét száz Frantziák vagynak, a' többek *Arábsok*, *Coptusok*, és *Bonapartétól* tanittatott ifju *Mamelukokból* áll; bágázsiájokat és apró ágyuikat ötszáz tevék vilzik a' *Rosette* és *Syria* között való pusztánn. Ez az ujj *expeditzió* adta az alkalmatosságot *Legrange* *Generálnak*, az első tudósításban említett *Mameluk*-posztokkal való öfzfze-tsapásra.

Mihelyest a' mostani változások estek Párisban, *Latour-Foissac* a' Mántuai volt *Komendans*;

még eleintén mingyár különösön egyedül meghivattátott a' Hadi Tanáts' elibe való állásra.

Az a' Gen. *Valence*, a' ki *Dumouriez* Generálissal együtt hagyta volt oda Frantzia Országot, most vissza ment Párisba: és azt keresi, hogy töröldjön-ki az Émigránsok' laistromából; őrizet alatt vagyon. — Arra a' foglalatosságra, a' mely az Émigránsok' laistromából való e' féle ki-törölődések' dolgát illeti, egy ujj Tanáts neveztetetti, és parantsolatja vagyon, hogy szorgalmatosan utanna lasson hivatalának.

* * *

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Magyar Országnek Le-írása —

Mellyben minden hazánkbeli Vármegyék, Városok, Faluk, Puszták; uradalnak, fábrikák, huták, hámorok, savanyú, és orvosló vizek, fürdöházak, nevezetesebb hegyek, barlangok, folyó vizek, tavak, izigetek, erdők, azoknak hollételek, Földes Úrok, fekvések, történettyek, külömbféle természetli tulajdouságaik, a' betüknek rendgyek szerint feltaláltatnak.

Készítette *Vályi András*, Királyi Magyar Universitásbeli Professzor.

Három kötetben,

Budán, a' Kir. Universitasnak betüivel.

Az egész munkának az árra, író-papírosra 13 R. Fl. 30 kr. — nyomtató papírosra 7 Fl. 45 kr. — a' hozzá tartozó föld-képnek az árra pedig 45 kr.

Ki-jött 'hát már most, ez a' minden hazájoknak valóságos ismérésére törekedő Magyar Olvasoktól nagy kívánsággal váratott, le-írhatatlan fáradtságai, véghetetlen utanna való járás-

sal, szám a nélkül való levelezéssel, költséges utazásokkal, a' Magyar Ország N. Varmegyéknek fok ideig tartott szorgalmas, gondos, utánna való járásaik által legittetett, és többletesített, 's-nagy költséggel készült munka, a' táj o alóll. — Én valamint nem tudom gondolni, hogy ki lehetne a' két Magyar hazában, az, a' ki ezen közönséges haznu munkánat el-készülésénn ne örvendene: éppen ilyen mértékben méltatlannak érzem magamat arra, hogy egy ily könyvnek, melyenn minyájunknak két kézzel kell kapnunk, dicsérettel való ajánlásához foghassak. Mar még 1797-ben kezünkbe adhatta volna ezt nekünk a' nagy erdemü Iró, és akkor is, mint minden ezen matériájú addig készült könyveket igen feljúl-haladóvaluj /Magyarországgyűlési Könyvtárja Gluj/ két Magyar hazának általa: hanem a' F. K. Helytartó Tanátsnak kegyelmes végzése férént, a' T. N. Varmegyéknek bétses tudósításaikat gyűltötte ölfize, és azokkal is tökéletesítette, az ólta munkáját. Minémü szorgalmatoskodáikat és gonddal járt légyen ezeknek is utánnok: a' T. N. Varmegyék, az egész Haza, melyhez ezek iránt sok rend-béli kéro leveleit botsátotta, jól tudják. — A' munka nagy lévén, drágának tennék; de még is akarmelley könyvnél oltsóbb; mert ez mennyi utazást, levelezést, küönbféle költsézzést kivánt, a' munkán kívül? a' *formátum* is nagy; mindazáltal azon az árronn árultatik, a' mint a' leg oltsóbb, 's majd minden költségek nélkül készült kissebb könyvek — „

„ — P. D.